

Пасмор Надія Петрівна,
*кандидат педагогічних наук,
директор наукової бібліотеки,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
e-mail: n.p.pasmor@nlu.edu.ua
ORCID 0000-0001-5347-4005*

Модерне освітнє середовище Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого: базові складові і орієнтири

Своєчасність і наукова актуальність інноваційної розробки “Модерне освітнє середовище Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого: базові складові і орієнтири” зумовлюються соціальним замовленням на підготовку правників нового століття, національними і світовими тенденціями до інтелектуалізації суспільства, заснованого на знаннях; а також необхідністю підвищення ефективності й якості освітніх процесів; розробки і впровадження освітніх і наукових програм нового покоління; підвищенням конкурентоспроможності випускників університету на ринку праці; використання інтелектуальних інформаційних технологій організації освітнього процесу тощо.

Запровадження інноваційних підходів у функціонування сучасного освітнього середовища Університету, викладання й навчання студентів відповідно до європейських стандартів отримання знань, у тому числі он-лайн, є однією з інноваційних форм і технологій інтеграції ЗВО у світовий науково-освітній простір.

Реформування національної системи освіти в Україні не можливе без аналізу сучасного стану освітніх систем країн Західної Європи і США. Вивчення зарубіжного досвіду, участь у процесах гармонізації архітектури вищої освіти на континенті прискорить входження України в світовий освітній та науковий простір, збагатить науково-педагогічну діяльність новим змістом. А це, у свою чергу, дозволить підготувати спеціалістів, які відповідають вимогам сучасного інформаційного суспільства, коли провідною світовою тенденцією визнається глобалізація соціальних і культурних процесів, аналізуючи які можна виокремити два основних, що активно впроваджуються в освітній процес університету. Йдеться про процеси диверсифікації та інтернаціоналізації освіти, які з одного боку протиставлені один одному, а з другого взаємопов'язані, доповнюють один одного.

Диверсифікація у глобальному контексті передбачає створення нових освітніх вишів, надання освітніх функцій громадським установам, введення нових напрямків навчання, нових курсів і дисциплін, розроблення міждисциплінарних програм нового покоління. Крім

того, змінюються методи навчання, реорганізується система управління освітою, структура навчальних закладів і порядок їх фінансування.

Інтернаціоналізація освіти, навпаки, спрямована на зближення національних систем, тих спільних засад, що складають основу різноманітності національних культур, сприяючи їх взаємозбагаченню. Інтернаціоналізація як процес міжнародної орієнтації ЗВО має в своїй основі три елементи: наявність міжнародного компонента у змісті навчальних планів і програм, міжнародну мобільність студентів і професорів, розширення програм технічного співробітництва й взаємодопомоги.

Закони України “Про освіту”, “Про вищу освіту” закріплюють основні правові й організаційні засади функціонування системи вищої освіти. Виконання закону України "Про вищу освіту" передбачає не тільки трансформацію наявної в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого ліцензії до узгодження та впровадження нового Переліку галузей знань, спеціальності і ліцензійного обсягу, й перехід до підготовки фахівців з вищою освітою за ініційованими сучасними програмами.

Вимоги, сформульовані у концепції побудови нових стандартів вищої освіти й розробка на їх основі освітніх програм, стають серйозним викликом як для відповідних державних інституцій, так і університетської спільноти.

Крім того, згідно з основними положеннями Закону України «Про вищу освіту» орієнтуватися університет має на компетентністну модель стандартизації вищої освіти, за якої саме «Модульний підхід є інструментом методики розробки стандартів вищої освіти та забезпечення академічних свобод». Такі інновації передбачають, перш за все, докорінну зміну методології розробки стандартів вищої юридичної освіти як сукупності вимог до змісту й результатів освітньої діяльності університету, що базуються на Національній рамці кваліфікацій і використовуються для визначення й оцінювання якості освітнього процесу вишу та поділяють сучасну філософію встановлення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу і в міжнародному Проекті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING).

Розробка і впровадження освітніх програм нового покоління, стає вимогою часу. Як закріплено в Законі України «Про вищу освіту», стандарт вищої освіти встановлює такі методичні підходи до освітньої програми: 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; 2) перелік компетентностей випускника; 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; 4) форми атестації здобувачів вищої освіти; 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (ст. 10).

Розробка та впровадження у власній системі освітнього процесу університет, використовуючи стандарти вищої освіти нового покоління, буде в змозі вирішити кілька взаємопов'язаних проблем: 1) реально запровадити компетентністний підхід, а через нього студентоцентризм, рішуче відійти від предметоцентризму; 2) забезпечити зрозумілість та порівнюваність результатів навчання, набутих компетентностей і кваліфікацій і в такий спосіб створити надійну основу для європейської і світової інтеграції; 3) розвинути культуру академічної автономії і творчості вищих навчальних закладів як запоруку саморозвитку; 4) підвищити відповідальність за створення власних внутрішніх систем забезпечення якості освітніх програм і кваліфікацій та їх реалізації, що додасть національній і міжнародній репутації українській вищій школі; 5) досягти гнучкості, оперативності в реагуванні на різноманітні потреби здобувачів і користувачів вищої освіти; 6) забезпечити всебічний розвиток особистості на підставі фундаменталізації професійної освіти, її універсальності та випереджувального характеру; 7) сприяти підготовці кваліфікованого робітника з високим ступенем соціалізації, здатного вчитися протягом усього життя (*Life-Long Learning – LLL*).

З огляду на це розробка стандарту вищої освіти – нагальне питання і один із механізмів реалізації «Плану заходів із запровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки», затвердженого Розпорядженням КМУ № 1077-р. від 14.12.2016 року.

Стандарт вищої освіти передбачає зміст освітніх програм, які впроваджуються університетом. Їх змістовне наповнення враховує глибоку аналітичну роботу, що вимагає зосередження зусиль багатьох учасників освітнього процесу університету, стає колективною справою інститутів, деканатів, кафедр, оскільки відповідальність за забезпечення якості освітніх програм та їх реалізацію покладається на ЗВО.

Важливою складовою у процесі проектування освітньої програми є її модуляризація, що є основою інноваційного освітнього середовища університету. Особливість модульного підходу, заснованого на компетентностях, полягає у відході від тематизації освітніх програм, забезпеченні їх гнучкості, що сприяє індивідуалізації навчання для кожного студента, виходячи з рівня його знань, умінь і попереднього навчання (або трудового досвіду), шляхом комбінування необхідних модулів. До інших переваг такого підходу можна віднести можливість, у міру змін вимог сфери праці, оперативного внесення необхідних коректив в освітні програми; формування на основі комбінацій модулів найрізноманітніших курсів навчання залежно від потреби студентів і їх вихідного рівня (умінь, знань і досвіду, отриманого в ході раніше завершеного навчання або трудової діяльності) тощо. Цей підхід має зорієнтувати на головну мету процесу навчання і визначити такий вид змісту освіти, який не зводиться тільки до знаннево-орієнтованого компонента, а передбачає накопичення цінного фахового досвіду. Безперервність змістовного і логічного переходу між модулями

навчальної програми, а також збільшення нового знання стають можливими завдяки застосуванню принципу так званої дидактичної спіралі.

Отже, освітня програма, побудована за принципом модуляризації, являє собою сукупність модулів, їх чітку послідовність, що сприяє не тільки оволодінню певними компетентностями, зазначеними в кожному конкретному модулі, а й завдяки наступності навчання – оволодінню компетентностей, зазначеним в освітній програмі в цілому.

За таким принципом розробляється і будується кожна програма навчальної дисципліни, силабус якої містить концепцію, що формується за модулями, кількість кредитів ЄКТС, види навчальних занять, контрольні заходи результатів навчання. Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання й предметними компетентностями.

Таким чином, новітній стандарт вищої освіти і програми нового покоління, як базові складові інноваційного освітнього середовища університету мають стимулювати: використання модульного підходу як інструменту розробки стандартів вищої освіти й освітніх програм, його визнання інноваційним та таким, що здатен забезпечити гармонізацію вищої юридичної освіти з ринком праці на національному й міжнародному рівнях; закріплення модульного підходу до побудови освітніх програм, завдяки чому буде забезпечена системність, логічна структуризація; гнучкість і варіативність навчального процесу; ревізії існуючих освітніх програм, перевірки охоплення модулями як одиницями освітніх програм, загальних і предметно-спеціальних компетентностей, як дієвого механізму забезпечення академічних свобод; постійного проведення деканатами, інститутами та кафедрами університету моніторингу освітніх програм з метою їх коригування, враховуючи освітню політику держави, потреби ринку праці і здобувачів вищої освіти.

Такий порядок, враховуючи також той факт, що нові стандарти вищої освіти розробляються за спеціальностями та не містять переліків навчальних дисциплін, надав університету раніше не бачені можливості до оперативного конструювання й запровадження освітніх програм нового покоління, формування інноваційного освітнього середовища підготовки фахівців. Йдеться, передусім, про забезпечення вільного вибору студентом навчальних дисциплін, присвоєння академічних і професійних кваліфікацій, зростання ролі практичної підготовки і самостійної роботи студента.

Структурні зміни в навчальних планах, перехід до розробки програм на компетентнісній основі дозволили позбутися невинного подрібнення навчальних дисциплін і забезпечити академічну складову мобільності студентів.

Інноваційне освітнє середовище університету й якість освітнього процесу значно залежать від інформаційного забезпечення навчальних дисциплін навчально-методичними матеріалами, які мають бути як у друкованому, так й електронному вигляді. Особливо це актуально, коли більшість навчального часу відводиться на самостійне вивчення. Викладач, починаючи ще із бакалавріату, на лекціях має давати матеріал, який є новітнім, відповідає вимогам часу, а головне, якого, у підручниках ще немає, привчаючи студента до пошуку, творчого підбору матеріалу й самостійного його опрацювання. Самі ж підручники, посібники, навчально-методичні комплекси мають бути доступними для студента. Наведене ще раз підтверджує, що друковані та електронні видання саме університету мають забезпечувати якість, фаховість, відповідність навчання найсучаснішим вимогам теорії і практики світової науки, повноту інформації, методологічний і методичний інструментарій повною мірою.

Важливим аспектом модернізації освітнього процесу є нові підходи до проходження студентами практичної підготовки, що передбачає будь-яка програма підготовки фахівців із вищою освітою. До того ж у світі немає успішних університетів, які не включали б практику як обов'язкову складову підготовки фахівців різних рівнів, адже саме під час проходження практики студент закріплює здобуті знання й навички, отримуючи практичний досвід роботи у реальних умовах. Особа, яка навчається, може мати досконалі теоретичні знання, але не знаходити правильних рішень в умовах того чи іншого виробництва, при проведенні досліджень поза межами навчального закладу. Саме тому, щоб особа, яка навчається, мала змогу виявити свої реальні здатності і здатність до роботи за обраним фахом, їй необхідна практика під час навчання, організація якої має носити постійний характер, а результати проходження повинні позитивно відбиватися як на успішності навчальної діяльності студента, так і на діяльності установ, які забезпечують її проведення.

Практика під час бакалавріату у провідних європейських університетах триває зазвичай не менше ніж 8 тижнів, а найчастіше – весь семестр, хоча може бути замінена (для окремих студентів, а не для потоку в цілому) дослідницьким стажуванням, участю в науковому проекті, поглибленими курсами. Примітно, що і все це найчастіше в рамках програм академічної мобільності.

Наявність внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти нині є вимогою Закону, а її дієвість - основним чинником, який визначає можливість університету результативно пройти процедури зовнішньої акредитації.

Наш університет поступово, але рішуче йде попереду, виборюючи першість серед університетів країни, які мають досвід зі створення внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти. Колектив останніми роками послідовно й наполегливо докладає максимум

зусиль для підтримки своєї конкурентоспроможності не тільки всередині країни, а й у європейському просторі вищої освіти, створює модерне освітнє середовище університету.

Усе перелічене вказує, яким чином університет відповідає на ключові питання стандартів із забезпечення якості, які сучасні підходи, орієнтири й заходи використовуються, головними серед них є ті, що спрямовані на:

- 1) модернізацію і оновлення навчальних програм;
- 2) підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників і забезпечення їх вмотивованості до розвитку культури якості;
- 3) вдосконалення методів викладання та підвищення рівня об'єктивності оцінювання;
- 4) формування контингенту студентів;
- 5) налагодження зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу;
- 6) підвищення ефективності діяльності із забезпечення якості;
- 7) розширення присутності університету в національних і міжнародних програмах підготовки фахівців із вищою освітою;
- 8) розширення базових складових інформаційної системи забезпечення освітньо-наукових завдань університету.

В модерному освітньому середовищі університету активно використовується сучасна європейська кредитна трансферно-накопичувальна система кредитів (ЄКТС), що довела свою дієвість, і з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій й освітніх компонентів, сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення запланованих результатів освітньої діяльності, обліковується у кредитах ЄКТС.

Стандарти класифікації освіти:

1. МСКО – міжнародна стандартна класифікація освіти
2. Європейські рамки кваліфікації вищої освіти
3. Дублінські дескриптори
4. Національна рамка кваліфікації вищої освіти.

Дублінські дескриптори – дескриптори циклу (або «дескрипторами рівня»), представлені у 2003 і запроваджені у 2005 році як Рамка кваліфікації європейського простору вищої освіти (ЄПВО).

Дескриптор рівня включає такі п'ять компонентів:

- знання і розуміння;
- застосування знань і розуміння;
- висловлювання суджень;

- спілкування;
- навички навчання впродовж життя.

Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти:

Стандарти освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного й інформаційного забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу і наукової установи.

Стандарти вищої освіти – це сукупність вимог до змісту й результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах окремої спеціальності.

Структура освітнього стандарту університету:

- освітньо-професійна програма;
- навчальний план;
- робочий навчальний план;
- програма навчальної дисципліни;
- каталоги вибіркових дисциплін;
- таксономія навчальної дисципліни;
- силабус навчальної дисципліни;
- тощо.

Принципи проектування стандартів вищої освіти:

1. Академічна автономія. Академічні права вищого навчального закладу, що визначають його автономію, не можуть бути обмежені іншими законами чи нормативно-правовими актами.

2. Децентралізація проектування стандартів вищої освіти.

3. Компетентнісний підхід, що потребує якісного професійного менеджменту й забезпечення наукових засад проектувальній діяльності стандартів вищої освіти.

4. Забезпечення й повага до академічних свобод викладачів і студентів.

5. Проектування освітніх стандартів з орієнтацією на професійні компетенції й розбудову кар'єри майбутнього фахівця.

6. Академічна мобільність викладачів і студентів.

7. Формування інституційного середовища стейкхолдерів (групи впливу) як коаліції учасників розвитку освітньої політики університету.

8. Орієнтації на якість освіти.

9. Міжнародний компонент.

10. Гнучкість освітніх програм.

Важливим при формуванні інноваційного освітнього середовища університету є дотримання науково-методичних засад розробки освітньо-професійних програм бакалавра та магістра.

«Стандарт вищої освіти – сукупність вимог до змісту й результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах окремої спеціальності».

Складові компетентнісного підходу:

- нова інтерпретація змісту освіти, яка формується від кінцевого результату;
- накопичення досвіду самостійної діяльності на основі інтегрованих знань;
- універсальність ключових компетентностей.

Вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Структурне поле стандарту освітньої програми:

Компетентність – сукупність знань, вмінь і практичних навиків.

Компетенція – оволодіння компетентністю.

Результати навчання відображають рівень знань, умінь і навиків, досягнутих студентом і підтверджених оцінюванням.

Види компетентностей:

- інтегральна компетентність;
- загальні компетентності;
- предметні компетентності.

Результати навчання повинні бути:

- адекватно відображати сферу діяльності і зміст програми;
- стислими і не надто деталізованими;
- взаємоузгодженими;
- зрозумілими та легко піддаватися контролю;
- пов'язаними з відповідними видами навчальної діяльності, формами і критеріями оцінювання.

Дескриптори результатів навчання:

- чіткість і однозначність;
- діагностичність;
- вимірюваність;
- правильність формулювання.

Правила формулювання результатів навчання:

1. Відповідно до "Дублінських дескрипторів":

- здатність продемонструвати знання і розуміння загальних принципів права і правової системи.

2. Відповідно до теорії Блума формулювання результату навчання починається з дієслова:

- пояснити, проаналізувати, описати, скласти, визначити та ін.

Наприклад:

- проаналізувати на основі використання наукових методів дослідження систему локальних нормативних актів;

- описати правила етики юриста;

Базовою складовою інноваційного освітнього середовища університету виступають сучасні підходи та орієнтири до процесів інформатизації. Формування освітнього інформаційного середовища зорієнтоване на: гармонізацію національних і міжнародних стандартів юридичної освіти; якість й інноватику в освіті; конкурентоспроможність; національне й міжнародне визнання; запровадження розгалуженої системи формальної й неформальної освіти; розвиток дистанційного електронного навчання; участь у національних і міжнародних корпоративних освітніх проектах та програмах; підтримку бюджету; входження до європейського простору вищої юридичної освіти; стабільні партнерські відносини з роботодавцями, вплив на політику вищої юридичної освіти в європейському регіоні, підвищення ефективності й якості інформаційного забезпечення освітнього процесу з орієнтацією на глобальні телекомунікаційні технології.

Потужна і розгалужена інформаційна комп'ютерна система університету, по суті, є структурно-функціональним, інформаційно-управлінським засобом модернізації освітнього процесу, заснованого на використанні сучасних телекомунікаційних технологій, методиках, дидактиках і принципах організації освітньої діяльності ЗВО відповідно до вимог державних стандартів розвитку вищої юридичної освіти. Як інтерактивний засіб організації освітнього процесу й інноваційної системи інфосередовища з точки зору дидактико-методичної, технологічної, технічної побудови використовуються нові можливості ресурсного забезпечення, навчального процесу, що сприяє формуванню системи академічних і професійних кваліфікацій, умінь і навичок отримання якісних знань, за допомогою сучасних

комп'ютерних технологій, баз даних, нормативно-правових систем, банків судової практики тощо.

Керівництвом й співробітниками університету підтримуються та позитивно сприймаються інновації і застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі. Так, впроваджуються і найсучасніші мультимедійні програми управління освітньої діяльності на засадах ефективної взаємодії суб'єктів. Крім того, забезпечуються прикладні аспекти і прогнозовані результати цільовизначальної, змістової, середовищно-організаційної, педагогічно-професійної, функціонально-процесуальної, результативно-аналітичної діяльності. Йдеться про доступ до сервера навчальних ресурсів, організованих відповідно до освітніх програм, які викладаються на всіх кафедрах; автоматизацію проведення модульного контролю знань студентів; оперативний облік успішності і відвідуваності студентів, а зі всіх робочих місць - до веб-порталу бібліотеки і електронного бібліотечного каталогу; HeinOnline; Web of Science; Liga zakon; Verdictum; Центру учбової літератури; файлообмінних послуг у межах локальної мережі; до електронних копій раритетних правових видань; до ресурсів мережі Internet; до інформаційної бази правових документів, а також реалізацію дистанційного навчання в університеті. Система знаходиться в постійному розвитку як інфосередовища, так і структури та може бути використана в освітньому процесі юридичних ЗВО і факультетів України.

Інтерактивне освітнє середовище університету, як базова складова інноваційних рішень в освітньому процесі діє на основі комплексу інформаційно-комунікаційних ресурсів:

- електронний освітній веб-портал;
- незалежний студентський веб-портал;
- стандартизовані електронні навчальні комплекси;
- віртуальна бібліотека;
- електронна база нормативно-правових документів;
- інформаційні фонди кафедр;
- програми моніторингу знань студентів;
- локальні мережеві ресурси університету тощо.

За відгуками науково-методичних установ, закладів вищої освіти у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого дієвим інструментом забезпечення учасників освітньої діяльності правовими документами є електронна платформа освітніх програм професійної підготовки фахівців. Так, використовуються сучасні розробки освітніх програм із метою набуття здобувачами вищої освіти інформаційно-цифрової компетентності.

Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого задля координації співробітництва учасників Харківського університетського консорціуму у квітні 2016 р. запропонувала формування консолідованої е-платформи (тематичний зведений ЕК): «Правова освіта. Правова культура», який представлено на сайті бібліотеки <http://library.nlu.edu.ua>, у розділі «Електронний каталог». Ця е-платформа забезпечує доступ здобувачів вищої освіти, викладачів, науковців до фондів і ресурсів бібліотек ЗВО – учасників Консорціуму. Бібліотеками-партнерами проекту стали НТБ НТУ «ХПІ», ЦНГІ ХГУ «НУА». Робота велася шляхом відбору й експорту даних з ЕК бібліотек-фондоутримувачів за темами: «Право-освітня діяльність»; «Право-виховна діяльність»; «Правова культура». Обсяг ресурсу складає 10 725 записів. Цю роботу визнали кращою, та нагородили колектив авторів дипломом у номінації “Програми та рішення для автоматизованого управління навчальним закладом, рейтингові системи оцінки якості освіти”

Об’єднання розрізаних інформаційних ресурсів в єдине інформаційне середовище, перед усім для цілей освітньої діяльності, проведення аналізу особливостей правової інформації й інформаційних систем в юриспруденції, з’ясування можливості XML в описі структурованих даних вивчення онтологічного опису правової інформації дозволяє зробити висновок про ефективність розробки програмних засобів за допомогою яких проводитиметься структурний опис пов’язаної за змістом різногалузевої інформації і побудова єдиного електронного середовища отримання інформаційно-цифрової компетентності учасників освітньої діяльності.

Як відомо, основним об’єктом праці майбутніх юристів виступають документи. Накопичені за час існування правової системи інформаційні ресурси зберігаються в різних розподілених сховищах, по-різному структуровані і описані, використовують різнобічну термінологію. А що стосується доступних електронних ресурсів, то вони, крім іншого, мають різноманітні формати, тобто несумісні способи кодування свого змісту. Інформація, яка необхідна для виконання практичних і науково-освітніх завдань в галузі правознавства і юриспруденції, належить до правової. Їй притаманні деякі особливості:

– великий обсяг, наприклад, чинна нормативна база України (укази Президента, закони і постанови Верховної Ради, розпорядження Кабінету Міністрів та інші) об’єднує понад 500 тис. документів;

– інформація представлена переважно у вигляді неструктурованого текстового масиву, який важко формалізувати, а як елемент структуризації цих даних використовується всього лише механізм гіперпосилань;

– відомості мають бути достовірними, своєчасними, мати часові обмеження легальності, розташовуватися в окремих базах даних, сховищах, локальних мережах, для кожного її виду є свій формат подання.

Правова інформація входить, як правило, до складу державних інформаційних ресурсів, які, у свою чергу, мають міститися в формі і у стані, що дозволяють вільно здійснювати доступ до інформації, яку вони надають.

Подальше впровадження і розвиток структуризації правової інформації та інформаційно-комунікаційних ресурсів сприяє формуванню інформаційно-цифрової компетентності учасників освітнього процесу за рахунок консолідованої е-платформи освітніх програм професійної підготовки фахівців.

Університет вже накопичив значний досвід у питаннях об'єднання правової інформації і побудови консолідованої е-платформи. Мета – набуття інформаційно-комунікаційних компетентностей. Практичній реалізації задумів передували інноваційні науково-методичні розробки, визнані на різних міжнародних конкурсах і впроваджені в освітню діяльність.

Йдеться про такі розробки, як «Семантичний інформаційно-освітній портал (СІОП) НЮУ ім. Ярослава Мудрого», «Інноваційна модель віртуального середовища (ВІНС) НЮУ ім. Ярослава Мудрого», «Модерн-архітектура інформаційного освітнього середовища (форсайт-проект НЮУ ім. Ярослава Мудрого)». Вони стали тими ресурсами теоретико-практичного рівня, в яких визначені головні напрями модернізації всіх сфер освітньої діяльності, зокрема, через введення нових дидактичних засобів навчання, фокус-програм предметної галузі, програмно-технічних інновацій і систем управління е-платформою, е-ресурсами оновленими освітніми програмами професійної підготовки фахівців.

Так, «Семантичний інформаційно-освітній портал (СІОП) НЮУ ім. Ярослава Мудрого» став об'єктно-суб'єктним і міжсуб'єктним об'єднаним елементом інноваційної моделі відкритого освітнього середовища університету. Концепція його розвитку передбачає формування уніфікованих й ідентифікованих освітніх ресурсів, метаданих, корпоративних сегментів, семантичних веб-сервісів, орієнтованих на комплексну реалізацію програм освітньої діяльності в галузі професійної підготовки фахівців, тобто системи, яка працює на платформі об'єктно-орієнтованого середовища управління навчання MOODLE з використанням мережевих комунікаційних технологій з такими елементами, як: інтерактивні форуми, чати, e-mail і телеконференції, банки завдань і контрольних тестів різних рівнів складності, а також відео- і аудіозаписи. Зокрема, Навчальні електронні інформаційні комплекси (НЕІК), створені кафедрами, є ефективним засобом дистанційного (електронного) навчання. Результат – орієнтація студентів на оволодіння загальними професійними

компетентностями, засадами самоосвіти, розвиток творчих здібностей студентів, умінь і практичних навичок роботи в сучасному інфосередовищі. У 2009р. відбулася виставка-презентація «Інноватика в освіті України» на якій університет представив інноваційну розробку «Семантичний інформаційно-освітній портал НЮАУ імені Ярослава Мудрого» вона визнана переможцем конкурсу у номінації «Інноватика у вищій освіті»

«Інноваційна модель віртуального середовища (ВІНС) НЮУ ім. Ярослава Мудрого» – це техніко-технологічний комплекс, що підтримується мультимодальними програмами, розгалуженою мультисервісною магістраллю. За його допомогою здобувачам вищої освіти надається доступ до інформаційних кафедральних ресурсів, бібліотечного порталу, е-інформації відділу міжнародних зв'язків, а також забезпечується система контролю знань і моніторингу якості освіти. Отже, ВІНС на програмно-технологічному рівні – це інфосистема комунікації оптоволоконної передачі правової інформації в учбових корпусах і студентських гуртожитках, яка забезпечує якісне централізоване управління й ефективне представлення і використання правових інфоресурсів. Елементами ВІНС є: бібліотечний інформаційний портал, цифрове телебачення, повнотекстова електронна база нормативно-правових документів, віртуальна бібліотека, мультимедійні ілюстровані матеріали, судова практика тощо. На XII Міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні»-2009» університет представив унікальну науково-методичну доробку «Інноваційна модель віртуального інформаційного навчального середовища (ВІНС)», за яку вручено золоту медаль у номінації «Інтеграція освіти і науки – необхідна умова підвищення якості фахівців вищих навчальних закладів»

Суперсучасний архітектурно-будівельний комплекс із бібліотечним ресурсним центром «Модерн-архітектура інформаційного освітнього середовища (форсайт-проект НЮУ ім. Ярослава Мудрого)» відображає результати науково-технологічного, інноваційно-освітнього й соціального розвитку університету, що пов'язаний із практичною реалізацією форсайту, тобто із запуском в експлуатацію нової будівлі Навчально-бібліотечного комплексу (2017 р.) Це сприяло об'єднанню багатьох кафедр, учбових аудиторій, комп'ютерних класів, бібліотеки в одному надсучасному, оснащеному кращим обладнанням і технологіями місці. У Києві на XIII міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні – 2010», університет отримав золоту медаль у номінації «Інновації у впровадженні ІТ-технологій в освітній процес» за інноваційну розробку «Модерн-архітектура інформаційного освітнього середовища»(форсайт-проект)

Крім того, розроблені і перевірені на якість та доступність студентами й викладачами такі елементи ресурсного забезпечення модерного освітнього середовища університету, як: автоматизований бібліотечний комплекс; електронна база наукових і навчальних видань

електронного каталогу; електронні колекції артефактних раритетних видань; повнотекстова електронна база нормативно-правових документів; проблемно-орієнтовані предметні банки знань; віртуальні форми освітньо-виховної діяльності; електронний освітній портал; університетський репозитарій структурованого динамічного архіву наукових праць, електронних навчальних курсів; галузеві профільні інтернет-ресурси і корпоративні продукти тощо.

Такий інформаційно-ресурсний потенціал, нові можливості й мультимодальні особливості інноваційного освітнього середовища освітньо-професійних програм університету мають забезпечити: адекватні умови для ефективної діяльності студентів зі збору й аналізу інформації, розміщеної в національних і міжнародних джерелах; систематизації, реферування, анотування матеріалу юридичного характеру тощо. Завдяки цьому у здобувачів вищої освіти з'являється можливість комбінувати знання, застосовувати вміння в освітній і практичній діяльності.

Дидактичні, методичні, технологічні, інформаційні модельності модерного освітнього середовища університету підтримують високотехнологічні освітні, просвітницькі, інформаційні, культурні місії ЗВО та його інформаційної інфраструктури; забезпечують ефективне використання наукового і освітнього потенціалу, кращих здобутків вітчизняної й світових правничих шкіл; формують адекватну систему інформаційного забезпечення нагальних завдань вищої освіти, культурного і наукового спадкування; визначають пріоритети у створенні надсучасного освітнього середовища вишу і допомагають формувати динамічну комбінацію знань, вмінь, практичних навичок, способів мислення, здатність особи успішно здійснювати навчальну й подальшу професійну діяльність.

Нове серверне обладнання дозволить у структурі е-платформи розвивати університетський електронний архів-репозитарій eNULAIR, який містить понад 15 000 електронних документів, має власний міжнародний стандартний серійний номер ISSN 2311-9012, є повноцінним електронним виданням, у якому публікуються результати наукових досліджень учених вузу та наукові праці студентів.

Упровадження базових інформаційно-ресурсних елементів інноваційного освітнього середовища університету забезпечує:

- інтеграцію навчальних ресурсів і всіх інформаційних потоків у процес відкритої й демократичної освітньої діяльності;
- сприяє розвитку творчих здібностей і умінь студентів;
- посилює індивідуальну траєкторію навчання тощо;
- сприяє підготовці здобувачів вищої освіти до практичної діяльності.

Досвід університету в інфозабезпеченні освітніх програм підготовки фахівців і застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для формування інформаційно-цифрової компетентності учасників освітнього процесу допомагає ефективно виконувати когнітивні функції освітньої діяльності. Зокрема, створюються необхідні умови для отримання й поглиблення користувачами знань відповідно до їх інформаційних потреб. Така діяльність відбувається через поєднання знань, набутих учасниками освітнього процесу в результаті засвоєння ними інформації, яка акумулюється в документах, з власним творчим потенціалом й інтелектуальним середовищем навчальної і професійної діяльності. Завдяки продуманості інформаційно-інтелектуального процесу зв'язок «знання → користувач ресурсів» набуває такого вигляду: «консолідована е-платформа → освітні ресурси → знання → здобувач вищої освіти → компетентності». Іншими словами, формуються спеціальні інформаційні когнітивні системи – банки знань, які включають такі види знань: знання про факти, концептуальні знання і метазнання, де концептуальні і метазнання існують у вигляді правил, а система управління банками знань передбачає інтегроване управління знаннями про факти, правила і механізми їх логічного виведення. Отже, саме ідея створення банків знань в університетському інфопросторі ґрунтується на формалізації знань експерта та їх поданні в когнітивних системах (банках знань) для подальшого опрацювання користувачами з метою отримання необхідних знань.

Сучасні, інноваційні підходи до формування модерного освітнього середовища університету забезпечують гнучку, прозору і доступну систему якісної освітньої діяльності завдяки:

- а) гармонізації архітектури освітнього процесу університету;
- б) розробці і впровадженню освітніх наукових програм нового покоління;
- в) використанню інтелектуальних інформаційних технологій нового покоління;
- г) створенню ресурсної бази освітнього процесу, у т. ч. самостійної роботи студентів на всіх етапах професійної підготовки і за кожною освітньою програмою (е-каталоги предметно-орієнтованого спрямування, електронні бібліотеки, стандартизовані електронні навчально-методичні комплекси, репозитарні ресурси, нормативно-правові БД, предметно-понятійні тезауруси тощо);
- д) розробці кафедральних веб-сторінок, інфопорталів, сайтів із публічною інформацією про освітні програми, ступені й освітні кваліфікації, посилання на бібліотечні ресурси та ін.;
- е) налаштуванню ефективної системи запобігання й виявлення академічного плагіату в роботах учасників освітнього процесу..